

אתרים בתל אביב

בעקבות יצחק רבין

מחוז תל אביב

כתבה: רינה זיסמן

עיבוד ועריכה: רונית בין בן ברוך זיוה

עריכה לשונית: אפרת חבה

האלימות היא כרסום יסוד הדמוקרטיה הישראלית, יש לגנות אותה, להוקיע אותה, לבודד אותה. זו לא דרכה של מדינת ישראל.

(מתוך נאומו האחרון של יצחק רבין, בעצרת שבה נרצח, 4 בנובמבר 1995)

הרעיון המרכזי

יצחק רבין (1922-1995) נולד בארץ. היה "צבר", תלמיד מצטיין, חבר ומפקד בפלמ"ח, רמטכ"ל, שגריר ישראל באו"ם, חבר כנסת, שר וחבר בממשלה וראש ממשלת ישראל. רבין נרצח בעת כהונתו כראש ממשלה בידי מתנקש יהודי על רקע מחלוקת פוליטית. סיפור חייו שזור בתולדות המדינה ומתלכד לנרטיב מרתק. במהלך הסיור נבקר במוזיאון מרכז רבין. אולמות התצוגה הגדולים יציגו בפנינו אבני דרך בחייו לצד אירועים גדולים בתולדותינו מתקופת המנדט ועד הירצחו של רבין. התצוגה במוזיאון מתארת את העימותים ואת המחלוקות שפילגו את החברה הישראלית מראשית ימייה ואת הפתרונות והמכנים המשותפים שנמצאו. לאחר הביקור במוזיאון, נבקר בשני אתרים נוספים בעיר: בבניין שבו התגורר רבין ובאנדרטה המוצבת במקום הירצחו בכיכר. נקשיב לסיפורים ולשירים המזוהים עם הזיכרון הקולקטיבי של דמותו, נתוודע לפעילותו הציבורית לאורך כל חייו, נעגן את מקומו של יצחק רבין בזיכרון הלאומי ואת החשיבות שבדבריו האחרונים לעתידנו כחברה וכמדינה רוויות מחלוקות

תיאור ההליכה במסלול:

את הסיור שלנו נתחיל **במרכז רבין (1)** הנמצא ברחוב חיים לבנון 8 ברמת אביב. נצא מהמוזיאון אל רחוב חיים לבנון, משם נצעד צפונה. נפנה מערבה אל רחוב קלצ'קין, וכיכר המריצה נצפין אל רחוב אופנהיימר. במפגש עם רחוב הרב אשי נפנה מערבה, אל **רחוב אשי 5**, **ביתם של הזוג רבין (2)**. מביתם של הזוג רבין, ניסע דרומה אל **כיכר רבין (3)**.

חבל ארץ: תל אביב

אורך המסלול: יום ארוך

נקודת התחלה: מרכז רבין

נקודת סיום: כיכר רבין

עונה מומלצת: כל השנה

מגבלות: הפעילות במוזיאון מיועדת לגיל עשר ומעלה.

דרגת קושי: קלה

נגישות: נגיש

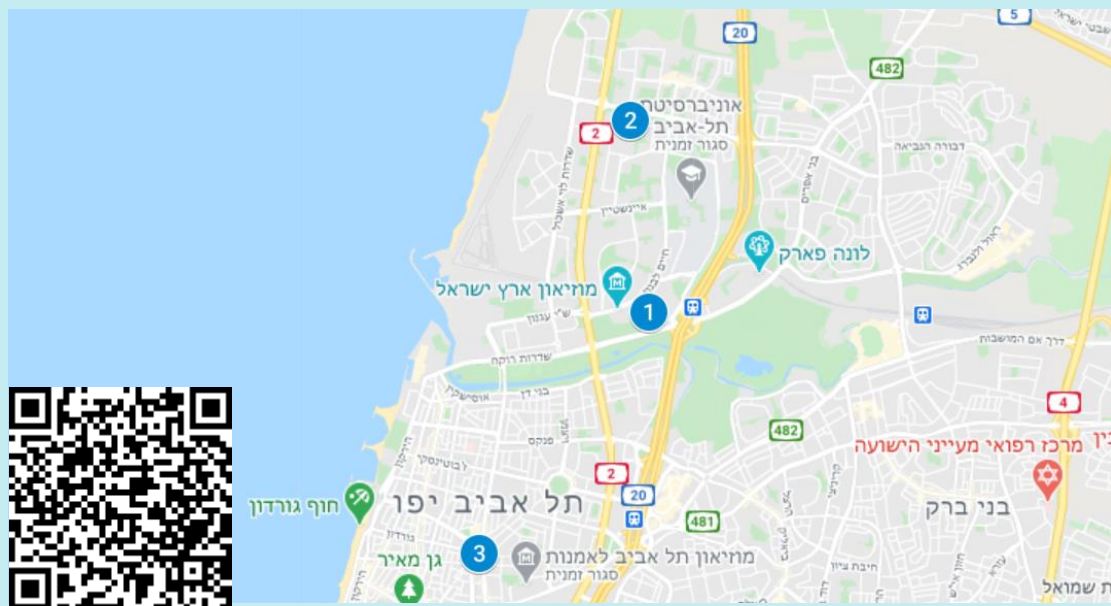
ציוד נדרש: אין

אתרים בתשלום: מוזיאון

מרכז רבין, בתיאום מראש טל': 4585*.

שעות פתיחה: - 9:00
17:00

הסיור במוזיאון ארוך כשעתיים, יש אפשרות להדרכה עצמאית ולהדרכה של מדריך המוזיאון תמורת תשלום נוסף.

תיאור האתרים שבמסלול

מוזיאון מרכז יצחק רבין (1) – רחוב חיים לבנון 8

מרכז יצחק רבין הוקם בשנת 1997 מכוח חוק המרכז להנצחת זכרו של יצחק רבין, תשנ"ז-1997. פעילות המרכז מוקדשת להנצחת זכרו של יצחק רבין ופועלו ולבחירת הלקחים שעל החברה הישראלית להפיק מהרצח, מנסיבותיו ומהשפעותיו. המוזיאון חי ותוסס, התצוגה שבו מרשימה וכוללת כ-200 סרטונים מתולדות המדינה בתחומים שונים. מטרת הפעילות היא להשפיע על השיח הציבורי בארץ.

ביתו הפרטי של יצחק רבין ורעייתו לאה (2) – רחוב אשי 5

במוצאי שבת, ארבעה בנובמבר 1995, י"ב בחשוון תשנ"ו, יצא יצחק רבין מבית זה לכיכר מלכי ישראל כדי להשתתף בעצרת המונים שארגן מחנה התומכים בתהליך השלום. מחנה זה נחרד מעוצמת המתקפה על ההסכמים מצד המתנגדים להם והחליט לתת ביטוי לתמיכה הציבורית הרחבה במהלכי הממשלה. סיסמת העצרת הייתה "כן לשלום, לא לאלימות". רבין עצמו לא התלהב מרעיון עצרת התמיכה משום שחשש שלא יגיעו מספיק אנשים לכיכר, אך הוא נעתר להזמנת המארגנים והסכים לשאת דברים מעל במת העצרת. בניגוד לחששותיו, הגיעו אלפים רבים לכיכר.

לאחר הרצח, התכנסו המונים המונים תחת ביתו של רבין כדי לנחם את המשפחה. באחד מימי השבעה, יצאה לאה רבין אל המתכנסים ואמרה: "המראה הזה היה גורם ליצחק הרבה אושר ושמחה". עוד אמרה: "יצחק, ההתרפקות הזאת הענקית, האדירה, העצומה עליך, על מה שהיית להם – על האהבה הזאת שאולי רק קצת ממנה ניחשת אבל את עוצמתה לא יכולת לשער. הם באים ובאים ובאים. ובתוך הבית אנחנו – אני, הילדים והנכדים – מוצפים במבקרים – אלפים באים לנחם

ולהתנחם – ולהיפרד ממך. יהודים, ומוסלמים, ונוצרים, ודרוזים, וצירקסים – ילדים, ונוער, וזקנים ואלפי אלפי מכתבים של ילדים". [עיריית תל אביב הציבה שלט זיכרון בכניסה לבניין שבו התגוררו רבין ורעייתו.](#)

כיכר רבין (3)

כיכר רבין נקראה בעבר כיכר מלכי ישראל. הכיכר נמצאת במרכז העיר תל אביב, למרגלות בניין העירייה. בצדה הדרומי-מזרחי של הכיכר הוצבה בשנת 1975 האנדרטה לשואה ולתקומה שתכנן האומן יגאל תומרקין. הכיכר הייתה למוקד של אירועים המוניים – אירועים של שמחה ושל עצב, חגיגות וריקודים לצד עצרות פוליטיות ואירועי זיכרון. בארבעה בנובמבר 1995, התקיימה בכיכר עצרת המוניים לתמיכה בתהליך השלום שהוביל ראש הממשלה יצחק רבין. בכיכר זו נשא רבין נאום נגד האלימות המכרסמת ביסודות הדמוקרטיה. בכיר עמד רבין מאושר, ובכיכר מצא את מותו. בתום העצרת, נורו שלוש יריות אקדח ושמו קץ לחייו של ראש הממשלה ולשמחת ההמונים שבכיכר. מיד לאחר הרצח, החלו לזרום אזרחים ישראלים רבים לכיכר מלכי ישראל. צעירים ומבוגרים, דתיים וחילונים, ימניים ושמאלנים, תושבי המרכז ותושבי הפריפריה, ותיקים ועולים חדשים, יהודים וערבים התכנסו להתאבל בכיכר, הדליקו נר, ציירו כתובות גרפיטי, שרו ומחו דמעה. בשבוע שלאחר הרצח כינו האזרחים את הכיכר "כיכר רבין". בסופו של אותו שבוע קיבלה עיריית תל אביב החלטה רשמית על שינוי שם הכיכר. במקום הרצח הוקמה אנדרטה מאבני בזלת שחורות. בכל יום שישי, נערך במקום מפגש שירה בציבור של קומץ אנשים שחרתו על דגלם לזכור ולא לשכוח את רבין ואת פועלו למען השלום.

טבלת פעילות – מהלך יום השדה

מקום הפעילות	נושא הפעילות	תיאור הפעילות	דגש מיוחד	הערות	זמן	ציוד מיוחד
מרכז יצחק רבין (1)	1. אבני דרך בחיי יצחק 2. מחלוקות שונות שהיו בחברה הישראלית לאורך תולדות היישוב ומכנים משותפים שנמצאו	סיור באולמות התצוגה במסלול מובנה, התצוגה מרהיבה ומלאת תוכן ומוצגים שונים ומגוונים.		אין להשתמש ברמקול.	כשעה וחצי לא כולל הפסקה	אין
שלט שהציבה העירייה בכניסה לבניין שבו גר רבין (2)	מה אפשר ללמוד על רבין מבניין המגורים עצמו ומהשלט שהעירייה הציבה? (מנהיגות וערכים: פשטות ודוגמה אישית)	1. תלמידים ינסו לברר את הרקע לסיום כהונתו הראשונה בראשות הממשלה. הראשונה על רקע השלט המציג את שתי תקופות כהונתו של רבין כראש ממשלה, סיפור סיום כהונתו הראשונה על רקע חשבון הבנק הלא פעיל שנשאר בארצות הברית. "פנקס שירות" פרק 16 עמ' 558.		אפשר לחפש מידע באינטרנט	20 דק'	
האנדרטה ה בכיכר רבין (3)	1. תיאור האנדרטה 2. טקס 3. מעגל סיכום בכיכר	הדלקת נר ליד האנדרטה ושירת שירים המזוהים עם הזיכרון הקולקטיבי.	מעגל סיכום: 1. כל אחד צריך לומר כמה משפטים בנושא היום, הפותחים באחת מאפשרויות אלו: אני מרגיש ש..., אני חושב ש..., לדעתי...		שעה	נר זיכרון, רמקול, פסי קול של השירים שיר לשלום ולבכות לך